

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ БОТАНІКИ ІМЕНІ М.Г. ХОЛОДОГО НАН УКРАЇНИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту ботаніки

член-кор. НАН України

 Сергій МОСЯКІН
наказ № 13н від «18» червня 2025 р.

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

**Сучасна систематика судинних рослин,
з основами флористики і фітогеографії**

Освітня програма Підготовка докторів філософії в галузі Біології
третього (освітньо-наукового) рівня
Спеціальність Е Природничі науки, математика та статистика
Галузь знань Е1 Біологія та біохімія

«СХВАЛЕНО» Вченою радою
Інституту ботаніки
ім. М.Г. Холодного НАН України
протокол № 6 від «17» червня 2025 р.

Київ – 2025

Опис курсу

Назва освітньої компоненти	Сучасна систематика судинних рослин, з основами флористики і фітогеографії
Тип курсу	Варіативна компонента
Адреса викладання курсу	м. Київ, Терещенківська 2а, Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Кількість кредитів/годин	3 кредити / 90 годин
Семестр	3, 4
Викладач	Ігор Ольшанський (Ihor Olshanskyi), кандидат біологічних наук, https://orcid.org/0000-0002-8615-7054
Посилання на сайт	https://botany.kiev.ua/index.htm
Контактний телефон, месенджер	0951787833
Е-mail викладача:	olshansky1982@ukr.net
Графік консультацій	понеділок, 14:00–16:00 очно або онлайн (за попередньою домовленістю)
Методи викладання	Лекції, семінари, презентації, індивідуальні завдання
Форма контролю	Залік
Анотація дисципліни	Під час дисципліни у студента формується наукове мислення, він оволодіває методологією наукових досліджень в фітобіології, поглиблює професійну орієнтацію за спеціальністю «Ботаніка», усвідомлює швидкість змін парадигм та гіпотез в біології, вчиться вибудовувати методологічний вектор власного дослідження, планувати дослідження, шукати оптимальні методи та підходи, дискутувати, формувати власні наукові твердження на основі наукових фактів
Мета навчальної дисципліни	Опанувати сучасну систематику судинних рослин, основи флористики і фітогеографії для проведення дисертаційного дослідження.
Завдання навчальної	- вміти аналізувати наукові публікації сучасної

дисципліни	<p>систематика судинних рослин, флористики і фітогеографії;</p> <ul style="list-style-type: none"> - оволодіти сучасними підходами та методами ботаніці; - навчитися розбудовувати структурно-логічну схему наукового дослідження; - покращити навички ведення наукових дискусій.
Пререквізити	<p>Для засвоєння даного курсу здобувачем вищої освіти потрібні знання з ботаніки, морфології та анатомії рослин, систематики рослин, біогеографії, основ теорії еволюційних вчень, тобто базових дисциплін першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; філогенії органічного світу, біоетики, основ наукових досліджень (базових та варіативних дисциплін другого (магістерського рівня).</p>
Програмні результати навчання	<p>Мати концептуальні та методологічні знання з систематики судинних рослин, флористики і фітогеографії, дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних ботанічних досліджень на рівні світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.</p> <p>Глибоко розуміти загальні принципи та методи систематики судинних рослин, флористики і фітогеографії, методологію наукових досліджень в ботаніці, застосувати їх у власних ботанічних дослідженнях.</p> <p>Демонструвати відданість розвитку нових ідей, наукових гіпотез у передових контекстах професійної та науково-освітньої діяльності на засадах академічної та професійної доброчесності.</p> <p>Застосовувати сучасні інтегративні підходи для вирішення сучасних фундаментальних і прикладних задач у таксономії, номенклатурі, флористиці та фітогеографії.</p>
Опитування	<p>Опитування здобувачів відбувається після закінчення курсу</p>
Ключові слова	<p>ботаніка, судинні рослини, таксономія, номенклатура, флористика, флора України</p>

Структура курсу	
Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 3	Варіативна
	Рік підготовки – 2-й Семестри 3,4-й
Загальна кількість годин	90
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 (3, 4 семестр) самостійної роботи студента – 2 (3,4 семестри)	Лекції
	10 год. (3 сем.) 16 год. (4 сем.)
	Семінарські
	10 год. (3 сем.) 14 год. (4 сем.)
	Самостійна робота
	20 год. (3 сем.) 20 год. (4 сем.)
	Вид контролю:
	Залік – 3, 4 семестри
Технічне забезпечення/обладнання	Робочі і лабораторні кабінети відділу систематики і флористики судинних рослин (семінари), малий зал засідань (семінари, лекції), Національний гербарій України (KW) – гербарій Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (семінари), проєктор, ноутбук
Політика курсу	Мова викладання матеріалу, відповідей, дискусій, оцінювання тощо, як правило, державна. Про застосування англійської мови на окремих заняттях здобувачі освіти мають бути попереджені заздалегідь. Заняття можуть

	<p>бути проведені у змішаній формі: аудиторні заняття або у форматі відеоконференцій (Zoom, Google Meet, Teams тощо). Для ведення конкретних занять та ініціації дискусій з окремих тем можуть бути запрошені провідні вчені України та світу.</p> <p>Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається участь у всіх семінарах. Здобувачам, які представили документи щодо проходження подібного курсу в інших ЗВО переноситься та кількість кредитів, яку вони отримали в сертифікаті. Інша кількість кредитів добирається під час освоєння курсу.</p> <p>До окремих семінарів можуть бути залучені здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня інших ЗВО та особи, що підвищують кваліфікацію тощо.</p> <p>Цінується конструктивна участь в обговоренні. До всіх здобувачів застосовується однакове ставлення. Не допускається порушення академічної доброчесності та булінг. Викритий на будь-якому прояві плагіату здобувач отримує нульові позиції за елемент курсу (семінар, диференційований залік тощо).</p>
--	--

Схема курсу

Ти жде нь	Тема занять	Лекції, год	Семінари, год	Само- стійна робота, год
Семестр 3				
1	Тема 1. Міжнародний кодекс номенклатури водоростей, грибів та рослин (<i>ICN, International Code of Nomenclature for algae, fungi, and plants</i>). Пропозиції змін до <i>ICN</i> . Міжнародні ботанічні конгреси.	2	2	2

	Журнал <i>Taxon</i> .			
2	Тема 2. Назви і таксони: автентичні матеріали, протологи, номенклатурні комбінації, синоніми	2	2	2
3	Тема 3. Культурні і етичні питання у біологічній номенклатурі. Проблеми та наслідки змін «неетичних» назв рослин	2	2	4
4	Тема 4. Консервація і відкидання назв	–	2	2
5	Тема 5. Роль і значення старовинних гербаріїв	–	2	2
6	Тема 6. Використання макроморфологічних і мікроморфологічних ознак у таксономії судинних рослин	2	2	4
7	Тема 7. Особливості номенклатури гібридів	-	2	2
	Всього за семестр:	10	16	20
Семестр 4				
1	Тема 8. Інтернет-ресурси та громадянська наука у ботанічних дослідженнях (GBIF, iNaturalist, UkrBIN): особливості їхнього функціонування та використання у флористичних дослідженнях	2	2	4
2	Тема 9. Інтернет-ресурси (IPNI, POWO, JSTOR plants): особливості їхнього функціонування та використання у таксономічних дослідженнях	2	2	4
3	Тема 10. Систематичний, географічний і екологічний аналізи флори	2	2	2
4	Тема 11. Вивчення біотопів при дослідженні конкретної флори	2	2	4
5	Тема 12. Біоетика. Врахування законодавства України при проведенні ботанічних досліджень	2	2	2

6	Тема 13. Організація польових досліджень та камеральної обробки зібраного матеріалу	–	2	2
7	Тема 14. Поширення рослин в плейстоцені і голоцені. Фітоінвазії. Проблеми у віднесенні рослин до аборигенних і адвентивних видів.	–	2	2
	Всього за семестр:	10	14	20
	Всього:	20	30	40

Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

з/п	Види навчальної діяльності	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів
1	Аудиторна робота	100 (залік)	мінімум 60
2	Форма контролю залік	0	0

Вибіркові види навчальної діяльності

1	участь у науковій, конференції	5
2	наукова стаття	10
3	наукова робота на конкурс	10
4	активна участь у всеукраїнських або міжнародних лекціях/семінарах	5
5	інша наукова активність	до 5 балів
	Всього	максимум 35

Критерії оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарах

Оцінка за нац. шкалою	Критерії оцінювання програмних результатів навчання
15-12	Активна дискусія. Зміг обговорити три і більше проблемних запитань та виступив в обговоренні. Студент має системні, дієві здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки опираючись на сучасні літературні джерела; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування явищ; уміє ставити та розв'язувати проблеми.
9-11	Активна дискусія. Зміг обговорити одне проблемне запитання та виступив в обговоренні. Студент має системні, дієві здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки опираючись на літературні джерела; схильний до системно-наукового аналізу; уміє ставити та розв'язувати

	проблеми.
6-8	Опосередкована дискусія. Виступив розгорнуто лише у обговоренні. Використовує загальновідомі доводи у власній аргументації, разом із викладачем здатен до опрацювання навчального матеріалу, потребує допомоги викладача для логічного ведення дискусії або формулювання питань.
4-5	Опосередкована дискусія. Виступив фрагментарно у обговоренні. Разом із викладачем здатен до опрацювання навчального матеріалу, потребує суттєвої допомоги викладача для логічного ведення дискусії або формулювання питань.
3-1	Невдала дискусія. Не брав участі в обговоренні проблемних питань. Намагався сформулювати відповіді на поставлені викладачем питання або невдало виступив в дискусії.
0	Без дискусії. Не брав участі у семінарі.
Питання до контрольних замірів знань	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Опишіть механізм внесення пропозицій щодо змін до Міжнародного кодексу номенклатури водоростей, грибів та рослин. Яку роль у цьому процесі відіграють Міжнародні ботанічні конгреси та журнал <i>Taxon</i>? 2. Які компоненти мають входити до складу сучасного протологу при описі нового виду? Які наслідки виникають при відсутності хоча б одного з обов'язкових елементів (наприклад, посилення на гербарну установу)? 3. Типіфікація назв рослин. Поясніть різницю між голотипом, ізотипом, лектотипом, синтипом і неотипом. У яких випадках дослідник змушений обирати лектотип серед автентичного матеріалу, цитованого в протолозі? 4. Проаналізуйте фундаментальну різницю між гомотипними та гетеротними синонімами. Наведіть приклади ситуацій, коли один і той самий таксон може мати обидва типи синонімів. 5. Зміни таксономічного статусу. Розкрийте поняття «номенклатурна комбінація». У яких випадках виникає необхідність створення нових комбінацій? 6. Етичні дилеми в номенклатурі. Проаналізуйте сучасні дискусії щодо «неетичних» назв рослин (наприклад, названих на честь колоніальних діячів або таких, що містять образливі епітети). Які потенційні ризики для стабільності номенклатури несе масове перейменування таких таксонів? 7. Механізми стабілізації ботанічної номенклатури. Поясніть процедуру консервації (<i>nomina conservanda</i>) та відкидання (<i>nomina utique rejicienda</i>) назв. У яких ситуаціях ці інструменти стають необхідними? 8. Значення історичних колекцій. Яку роль відіграють старовинні гербарії (XVI–XIX ст.) у сучасній таксономії? Як новітні методи (наприклад, секвенування ДНК із гербарних зразків) змінюють цінність цих колекцій? 9. Цифровізація ботаніки. Яким чином доступ до оцифрованих типів та рідкісних видань впливає на швидкість та якість таксономічних досліджень? Опишіть особливості функціонування ресурсів IPNI та POWO. Чим відрізняються ці бази даних за своїм призначенням і як вони доповнюють одна одну? 10. Громадянська наука. Яким чином платформи iNaturalist та UkrBIN змінюють підходи до збору флористичних даних? Опишіть механізми верифікації спостережень на цих ресурсах та поясніть, як науковці можуть використовувати 	

ці дані.

11. Розкрийте зміст поняття «тип ареалу» та «географічний елемент флори».
12. Поясніть методіку проведення екологічного аналізу флори. Як розподіл видів за групами стосовно зволоження (гігоморфи) або освітлення (геліоморфи) дозволяє характеризувати стан екосистем певного регіону?
13. Опишіть основні підходи до систематичного аналізу флори. На яких показниках (наприклад, спектри провідних родин або родів) базується порівняння різних флор між собою?
14. Складіть алгоритм підготовки та проведення польового виїзду для вивчення флори певної території. Які обов'язкові атрибути має містити гербарна етикетка для того, щоб зразок мав наукову цінність?
15. Камеральна обробка матеріалу. Опишіть етапи роботи з гербарними зборами після повернення з експедиції. Які сучасні методи (цифровізація, монтаж, визначення) є ключовими для підготовки якісної гербарної колекції?
16. Проблема «статусу» виду (аборигенні vs адвентивні): Чому іноді важко однозначно віднести вид до аборигенного (місцевого) чи адвентивного (занесеного)? Розкрийте поняття «криптогенні види» на прикладах.
17. Проаналізуйте екологічні та економічні наслідки масового поширення інвазійних видів. Які критерії використовуються для включення виду до «Чорної книги флори» певної країни чи регіону?
18. Проаналізуйте вплив народних назв рослин на формування сучасної наукової української ботанічної термінології.
19. Яку роль відіграли фундаментальні термінологічні словники XIX-XX ст. у становленні української ботанічної номенклатури? Обґрунтуйте необхідність оновлення термінологічного апарату у зв'язку з розвитком молекулярно-генетичних та філогенетичних досліджень.
20. Опишіть обставини створення Інституту ботаніки та внесок його перших керівників у формування флористичних шкіл України. Розкрийте значення наукової спадщини одного українського ботаніка (на власний вибір).
21. Проаналізуйте значення багатотомного видання «Флора УРСР» для розвитку світової таксономії. М.В. Клоков та внесок його наукової школи у вивчення фітобіоти.
22. Порівняйте значення класичної наукової ботанічної ілюстрації та макрофотографії. Чому рисунок і досі часто є незамінним у протологах (описах нових видів)?
23. Опишіть шлях рукопису від подачі в редакцію до публікації. Яку роль відіграє «сліпе рецензування» у забезпеченні наукової об'єктивності?
24. Що таке імпаکت-фактор і квартиль (Q) журналу? Чому для сучасного ботаніка важливо публікуватися у виданнях, що індексуються у Scopus та Web of Science? Охарактеризуйте роль «Українського ботанічного журналу» як головного осередку ботанічної думки в Україні. Які вимоги до якості статей висуває журнал сьогодні?
25. У чому полягає основна мета участі науковця в ботанічних конференціях? Чим тези конференції відрізняються від повноцінної наукової статті? Як дискусія після доповіді може вплинути на подальший хід дослідження?
26. Біоетика в польових дослідженнях. Якими принципами керуватися при дослідженні рідкісних видів рослин. Як збалансувати потребу в наповненні гербарних фондів із вимогою збереження локальних популяцій?
27. Розкрийте етичні аспекти інтродукції нових видів. Чому несанкціоноване висаджування екзотичних видів у дику природу вважається порушенням

- біоетичних норм?
28. Як біоетичний підхід узгоджується з необхідністю радикальних заходів (знищення, викорінення) щодо інвазійних видів рослин в Україні? Опишіть правове регулювання боротьби з карантинними бур'янами.
 29. Поясніть значення Нагойського протоколу про доступ до генетичних ресурсів та справедливий і рівноправний розподіл вигід від їхнього використання для міжнародних ботанічних досліджень. Які зобов'язання постають перед українським науковцем-ботаніком при передачі зразків місцевої флори до іноземних банків генів або гербаріїв?
 30. Які етичні та правові обмеження накладає перебування дослідника на територіях природно-заповідного фонду? Опишіть юридичну процедуру отримання дозволів на збір рослин, занесених до Червоної книги України, для наукових цілей.

Список рекомендованих джерел для самостійного опрацювання курсу

Монографії

- Turland N.J., Wiersema J.H., Barrie F.R., Gandhi K.N., Gravendyck J., Greuter W., Hawksworth, D.L., Herendeen P.S., Klopffer R.R., Knapp S., Kusber W.-H., Li D.-Z., May T.W., Monro A.M., Prado J., Price M.J., Smith G.F., Zamora Señoret J.C. 2025. International Code of Nomenclature for algae, fungi, and plants (Madrid Code). Regnum Vegetabile 162. Chicago: University of Chicago Press. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226839479.001.0001> / <https://www.iaptglobal.org/functions/code/madrid>
- Onyshchenko V.A., Mosyakin S.L., Korotchenko I.A., Danylyk I.M., Burlaka M.D., Fedoronchuk M.M., Chorney I.I., Kish R.Ya., Olshanskyi I.H., Shiyani N.M., Zhygalova S.L., Tymchenko I.A., Kolomiychuk V.P., Novikov A.V., Boiko G.V., Shevera M.V., Protopopova V.V. 2022. *IUCN Red List categories of vascular plant species of the Ukrainian flora* / ed. by V.A. Onyshchenko. Kyiv: FOP Hulieva V.M. 198p.
- Мінарченко В.М., Тимченко І.А., Двірна Т.С., Футорна О.А., Махиня Л.М., Глущенко Л.А. 2022. *Атлас морфолого-анатомічних ознак сировини дикорослих споріднених видів лікарських рослин України*. Київ: Паливода А.В. 406 с.
- Коломійчук В.П., Шиндер О.І., Когут Т.І., Смаголь В.О., Шевера М.В. 2024. *Флора Національного природного парку «Залісся»*. Київ: Бихун В.Ю. 95 с.
- Бурда Р.І., Протопопова В.В., Шевера М.В., Конякін С.М., Кучер О.О. (уп.). 2025. *Чужорідні види флори України: роки і автори. Бібліографічний покажчик*. Випуск 12. Київ. 286 с.

Статті

- Bellini G., Erfmeier A., Schrieber K. 2022. No Support for the neolithic plant invasion hypothesis: Invasive species from Eurasia do not perform better under agropastoral disturbance in early life stages than invaders from other continents. *Frontiers in Plant Science*, 13: 1–15. <https://www.frontiersin.org/journals/plant-science/articles/10.3389/fpls.2022.801750>
- Mosyakin S.L. 2022. If “Rhodes-” must fall, who shall fall next? *Taxon*, 71(2): 249–255. <https://doi.org/10.1002/tax.12659>
- Mosyakin S.L., Fedoronchuk M.M., McNeill J. 2022. (2886) Proposal to conserve the name *Aria* against *Chamaespilus* and *Torminalis* (Rosaceae). *Taxon*, 71(2): 480–481.

- <https://doi.org/10.1002/tax.12705>
- Tsybalyuk Z.M., Çelenk S., Bell C.D., Nitsenko L.M., Mosyakin S.L. 2022. Comparative palynomorphological study of the genus *Symphoricarpos* (Caprifoliaceae): exine sculpture and implications for evolution. *Palynology*, 46(4): 1–14. <https://doi.org/10.1080/01916122.2022.2052993>
- Gillman L.N., Wright S.D. 2021. A reply to ‘Science versus vernacular’: Should some taxa of animals and plants be renamed according to ‘indigenous’ practices? *Bionomina* 25: 93–97. <https://doi.org/10.11646/bionomina.25.1.8>
- Міськова О.В.. Ергазіофіти регіонального ландшафтного парку "Сеймський". *Чорноморський ботанічний журнал*. 2022. 18(3). 270–286. <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2022-18-3-4>
- Earp C., Mosyakin S.L. 2023. (374) Proposal to amend Article 38.3 to clarify what local, indigenous or traditional information is to be accepted in a validating description or diagnosis. *Taxon*, 72(5). 1167–1168. <https://doi.org/10.1002/tax.13042>
- Habibi F., Mosyakin S.L., Shnyder O.I., Krak K., Čortan D., Filippi G.A., Mandák B. 2023. *Chenopodium ucrainicum* (Amaranthaceae), a new ‘BB’ genome diploid species: karyological, cytological, and molecular evidence. *Botanical Journal of the Linnean Society*, 203(4): 401–410. <https://doi.org/10.1093/botlinnean/boad032>
- Hayova V.P., Boiko G.V., Mosyakin S.L. 2023. (221) Proposal to add a new Recommendation after Article 38, with the advice to report local/indigenous vernacular names (if available) of new taxa and to use such names, if appropriate, in scientific nomenclature. *Taxon*, 72(2): 455. <https://doi.org/10.1002/tax.12907>
- Mosyakin S.L. 2023. (195) Proposal to amend the Preamble by adding a “potentially sensitive content disclaimer and limitation of liability”. *Taxon*, 72(2): 442–443. <https://doi.org/10.1002/tax.12897>
- Mosyakin S.L. 2023. (349) Proposal to amend the Preamble by adding a “Non-Discrimination Statement”. *Taxon*, 72(5). 1149–1150. <https://doi.org/10.1002/tax.13033>
- Mosyakin S.L. 2023. Attempts to introduce a system of national, racial and/or ethnocultural discrimination in codes of biological nomenclature should not be tolerated: Comments on some recent proposals (Wright & Gillman, 2022, etc.). *Taxon*, 72(3). 469–482. <https://doi.org/10.1002/tax.12837>
- Olshanskyi I.G. 2023. (282) Proposal to amend Article 60 Note 4 by specifying possible options of the grammatical gender and number of epithets honouring certain non-binary persons. *Taxon*, 72(3). 697–698. <https://doi.org/10.1002/tax.12955>
- Tsybalyuk Z.M., Mosyakin S.L., Nitsenko L.M. 2023. Pollen morphology of the *Boschniakia–Epifagus* clade (Orobanchaceae): implications for taxonomy and phylogeny. *Kew Bulletin*. <https://doi.org/10.1007/s12225-023-10131-x>
- Mosyakin S.L. 2023. Eponyms in biological nomenclature and the Slippery Slope and Pandora’s Box arguments. *Український ботанічний журнал*, 80(5): 381–385. <https://dx.doi.org/10.15407/ukrbotj80.05.381>
- Olshanskyi I.G. 2023. ×*Kengdoroegneria*, nothogen. nov., and new nomenclatural combinations in Triticeae (Poaceae). *Український ботанічний журнал*, 80(2): 128–132. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj80.02.128>
- Olshanskyi I.G., Antonenko S.I. 2023. A new nomenclatural combination in *Reynoutria* (Polygonaceae). *Український ботанічний журнал*, 80(2). 133–135. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj80.02.133>
- Mosyakin S.L., Freitag H. 2023. (3000) Proposal to conserve the name *Soda* against *Sevada* (Chenopodiaceae s.str. / Amaranthaceae s.l.). *Taxon*, 72(6): 1371–1373. <http://dx.doi.org/10.1002/tax.13093>

- Зав'ялова Л.В., Кучер О.О., Шевера М.В. 2023. Ботанічні словники в системі енциклопедичних знань. *Енциклопедичний вісник України*, 15: 34–44. <http://doi.org/10.37068/evu.15.4>
- Шиндер О.І., Давидов Д.А., Ольшанський І.Г., Левон О.Ф., Несин Ю.Д. 2024. Нові флористичні знахідки у Києві та на його околицях. *Український ботанічний журнал*, 81(2): 100–144. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj81.02.100>
- Hayova V.P., Boiko G.V., Mosyakin S.L. 2024. Toward the Madrid Code: nomenclatural proposals of Ukrainian botanists. *Український ботанічний журнал*, 81(5): 374–380. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj81.05.374>
- Jiménez-Mejías P., Manzano S., Gowda V., Krell F.-T., Lin M.-Y., Martín-Bravo S., Martín-Torrijos L., Nieto Feliner G., Mosyakin S.L., Naczi R.F.C., Acedo C., Álvarez I., Crisci J.V., Luceño Garcés M., Manning J., Moreno Saiz J.C., Muasya A.M., Riina R., Meseguer A.S., Sánchez-Mata D., and 1543 additional coauthors. 2024. Protecting stable biological nomenclatural systems enables universal communication: A collective international appeal. *BioScience*, 74(7): 467–472. <https://doi.org/10.1093/biosci/biae043>
- Kalusová V., Čeplová N., Danihelka J., Večeřa M., Pyšek P., Albert A., Anastasiu P., Biurrun I., Boch S., Cottaz C., Essl Fr., Kuzemko A., Maslo S., Mifsud S., Protopopova V.V., Shevera M., Sîrbu C., Svenning J.-Ch., Welk E., Axmanová I. 2024. Alien plants of Europe: an overview of national and regional inventories. *Preslia*, 96(2): 149–182. <https://doi.org/10.23855/preslia.2024.149>
- Mihaly A.V., Sabadosh V.I., Roman V.I., Shevera M.V. 2024. Database and digitization of regional historical herbaria: a case study of Margittai collection in the Uzhhorod National University Herbarium (UU). *Diversity*, 16, 211. <https://doi.org/10.3390/d16040211>
- Mosyakin S.L. 2024. Discrimination against authors and users of biological nomenclature on the basis of their racial, national, ethnic, or ethnocultural identity shall not be tolerated: Further comments on modified nomenclatural proposals by Wright and Gillman (2023). *Український ботанічний журнал*, 81(2): 71–86. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj81.02.071>
- Olshanskyi I., Tassenkevich L., Seniv M. 2024. Authentic specimens of Juncaceae names stored in the Herbarium of Ivan Franko National University of Lviv. *Biologichni Studii / Studia Biologica*, 18(1): 171–180. <https://doi.org/10.30970/sbi.1801.754>
- Lee S., Bai M., Zhu C.-D., Lee S., Zhang Y.M., Mosyakin S.L., Vogler A.P., Orr M. 2025. Rethinking changing “unethical” names in taxonomy: An Asian perspective. *BioScience*, b1af171. <https://doi.org/10.1093/biosci/b1af171>
- Андрик Є.Й., Шиндер О.І., Шевера М.В. 2025. *Sedum sarmentosum* (Crassulaceae) у флорі України. *Український ботанічний журнал*, 82(2): 162–170. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj82.02.162>
- Mosyakin S.L., Fedoronchuk M.M., McNeill J. 2025. Simplifying the nomenclature of *Sorbus sensu lato*: new nomenclatural solutions in *Aria* and *Hedlundia* (Rosaceae). *Український ботанічний журнал*, 82(3): 206–224. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj82.03.206>
- Peregrym M.M., Olshanskyi I.G. 2025. New nomenclatural combinations in *Cleome sensu stricto* (Cleomaceae) from Eastern Europe and the Caucasus. *Український ботанічний журнал*, 82(1): 46–49. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj82.01.046>
- Шевера М., Протопопова В.В., Зав'ялова Л.В., Бурда Р.І., Буджак В.В., Коломійчук В.П., Бойко Н.С., Дойко Н.М., Кучер О.О., Конякін С.М., Двірна Т.С., Мордатенко І.Л., Міськова О.В. 2025. Актуальні напрями досліджень синантропізації рослинного покриву України. *Вісник НАН України*, 11: 78–94. <https://doi.org/10.15407/visn2025.11.078>
- Simone L.R. 2025. Reflections. The decline of Ethics in Taxonomy. *Malacopedia*, 8(6): 32–43.

Електронні ресурси

GBIF. URL: <https://www.gbif.org/species/6>

IPNI. URL: <https://www.ipni.org/>

POWO. URL: <https://powo.science.kew.org/>

Euro+Med Plantbase. URL: <https://ww2.bgbm.org/EuroPlusMed/query.asp>

JSTOR plants. URL: <https://plants.jstor.org/>

iNaturalist. URL: <https://www.inaturalist.org/>

UkrBIN. URL: <http://www.ukrbin.com/>